

comentaris literaris

per Josep Palomero i José Miguel Segura

PRIMAVERA

de Ba Jin

Traducció: Eulàlia Jardí

Editorial: Viena Edicions

Barcelona, 2016 | Pàgines 449

Novel·la

L'escriptor Ba Jin (1904 – 2005) és un dels més cèlebres autors xinesos del segle XX. El nom que li van posar els pares al naixer fou Li Fugan. De jove es va interessar per l'anarquisme i va adoptar el pseudònim de Ba Jin, format per les dos primeres síl·labes xineses dels dos principals teòrics d'eixa ideologia, Bakunin i Kropotkin. En els anys vint Li Fugan va estudiar a París, on va conèixer les obres d'escriptors occidentals com Emile Zola, Ivan Turguenev o Anton Chejov. Va ser en la dècada següent quan va escriure les seues novel·les més destacades pels crítics: *Boira*, *Raig* i *Rellamp*, agrupades en la *Trilogia de l'Amor*. També d'eixa mateixa època és una altra trilogia, *De la tardor a la primavera*, formada pels títols *Família* (també a Viena Edicions), *Primavera* i *Tardor*, novel·les pràcticament autobiogràfiques en què ataca la jerarquia de la família xinesa tradicional, on els pares decideixen el futur dels fills i no deixen lloc a l'atzar o a l'individualisme. Amb aquesta trilogia va denunciar la màscara hipòcrita del despotisme feudal i el sistema familiar xinès, a fi de cridar els joves a la revolta. **JP**

Defugint els academicismes filològics, la professora d'espanyol Lola Pons Rodríguez recull 100 textos sobre diferents qüestions referents a la llengua espanyola, des de les fonètic-fonològiques fins a les sintàctiques, lexicogràfiques, ortogràfiques i semàntiques passant per altres que pertanyen a la història pròpiament, a la evolució diacrònica, d'aquesta llengua i la seua dialectologia. Qüestions que comunament són tractades gairebé sempre atenent en últim lloc a l'evolució pròpia de l'idioma com a realitat viva que és; és a dir, fixant-se molt especialment en tot el que fa als mecanismes dels canvis lingüístics al llarg del temps.

UNA LENGUA MUY LARGA

de Lola Pons Rodríguez

Editorial: Arpa

Barcelona, 2016

Pàgines 251

Assaig

Malgrat el sensata que pugui semblar al lector poc avesat a aquest tipus de qüestions, el resultat final és entretingut, fàcilment comprensible i, sobretot, viu per l'autora. Pàgina a pàgina comprovem amb quanta vocació —és a dir, talent, dedicació i esforç— per la filologia en general i per la de l'espanyol en particular parla l'autora al llarg del volum. No es tracta d'una obra amb pretensions científiques, que pogués espantar o avorrir al comú dels lectors sinó tot el contrari: la

frescor del discurs està molt sovint amada amb anècdotes curioses o divertides amb les que es visualitza i es resumeix el tractat en cada moment.

El llibre es pot llegir en l'ordre proposat per l'autora o en qualsevol altre, d'una tirada o poc a poc. L'única cosa que exigeix l'autora dels que s'animen a llegir-lo és un mínim d'interès per les paraules que —aïllades o enllaçades— pronuncia, escolta, llegeix o escriu dia a dia. Els que utilitzen les paraules del seu idioma de manera transparent —inocua podríem dir—, atenent exclusivament a la seua utilitat o finalitat comunicativa última, poc trobaran d'interès en aquestes pàgines.

En l'última part del llibre l'autora vol retre, a més, un sentit homenatge a algunes de les figures més destacades de la filologia hispànica, com són els professors Manuel Lapesa i Manuel Ariza. Entre els moments més curiosos hi ha els capítols dedicats a les «paraules fantasma» o els que parlen de les múltiples abreviatures utilitzades en l'escriptura medieval —d'aquest hàbit entre els mestres d'aquella època sorgeixen lletres com la /ñ/ o la /ç/ costat d'altres més estranyes amb la lletra /y/ amb un punt a la part superior, o l'ús generalitzat de la grafia /k/ que sembla haver recobrat nous impulsos en els últims temps amb la universalització dels telèfons mòbils... i és que ni tan sols en això d'escriure malament que bé o simplement a mitges —*nihil novus sub solem*— hem inventat res. **JMSR**

LA UNIÓN PATRIÓTICA Y EL SOMATÉN VALENCIANOS (1923-1930)

de Julio López Íñiguez

Editorial: Publicacions Universitat València

València, 2017 | Pàgines 201

A mesura que s'aporten noves dades sobre la Dictadura de Primo de Rivera es comprén millor que no va ser cap «dictatova», sinó una de les plataformes del feixisme espanyol que provocà la guerra civil i posterior dictadura franquista. El breu període republicà hagué de sobreviure, doncs, emparedat entre dos èpoques negres. El general Primo de Rivera tenia autèntica fe en el Sometent; tant és així que aprofitava qualsevol avinentesa per a fer-hi acte de presència (com ara la benedicció de la bandera del Sometent que presidí a Borriana el 19 d'abril de 1924).

Aquest llibre és dona a conèixer com funcionava l'estructura interna de la dictadura de Primo a València, i quines persones integraven ací el partit Unión Patriótica i la direcció del Sometent, darrere dels quals estava la jerarquia de l'Església catòlica. Als valors tòpics de «Patria, religión, familia y propiedad», en el nostre cas s'afegí un valencianisme folklòric que encaixava perfectament en el nacionalisme espanyol. Amb un bon treball d'arxiu, l'autor aporta novetats oportunes sobre aquells huit anys d'una actuació política podrida i miserable. **JP**

Aquesta seria la descripció d'aquesta novel·la en la que s'amaguen molts aspectes interessants, com la profunda preocupació que demostra Brill sobre la seua pròpia arrogància, sobre el fet de ser jueu, sobre aquesta recerca incessant d'una perfecció que potser no existeix, sobre la relació de tots i cada un de nosaltres i Déu. Però el director Brill, que sempre va imaginar poder accedir a un món de la més alta espiritualitat, va prenent consciència que les ambicions es frustren i que la mediocritat existeix, la qual cosa arriba a obsessionar-ho d'una manera inusitada.

destaquem...

L'obsessió d'una recerca per assolir l'excel·lència

Encara que al nostre país no apareixerà en llibreries fins al mes de setembre, *La galaxia caníbal* de la nord-americana **Cynthia Ozick** ja es va editar a Argentina aquest mes d'abril gràcies al segell de Buenos Aires **Mardulce**, que ha recuperat aquesta obra que romania inèdita en espanyol.

És aquesta una història rica en metàfores que dona bona mostra de l'excel·lència narrativa d'una de les autores més singulars que existeixen avui dia. Ozick demostra la seua capacitat de reflexió sobre un dels grans temes que sempre apareix en les seues històries, com és la idolatria. En aquesta ocasió se serveix d'un personatge que coneixem des del principi com el director Brill i del que poc a poc anem descobrint la seua història personal, una història que es remunta al París de la II Guerra Mundial, una ciutat ocupada per l'exèrcit nazi i que busca «desfer-se» de la població jueva. No

obstant això, el nostre protagonista té sort de ser amagat en un convent de monges que li «protegeran» durant la contesa. Brill romandrà ocult en un soterrani, presa de la foscor i una solitud que intenta mitigar al trobar-se amb una sèrie de llibres que formen part de la biblioteca personal d'un excèntric sacerdot. En aquests exemplars Brill troba una saviesa inusitada, es xopa de totes i cadascuna de les seues pàgines fins al punt de concebre un sistema d'educació dual que combina l'aprenentatge de les cultures tradicionals jueves i europees modernes.

Anys més tard, un cop superada la guerra, Brill apareixerà a la meitat del mig oest nord-americà i serà allà, en un antic estable, on fundarà una escola primària en honor a aquest sacerdot, una escola de la qual serà el seu director durant pràcticament tota la seua vida, una escola que cerca únicament i exclusivament l'excel·lència.

Brill idolatra el seu propi sistema educatiu, el seu ordre invariable. No obstant això, la seua visió de la humanitat és cada vegada més ombrívola, fins al punt d'equiparar la seua realitat a una «galaxia caníbal», és a dir, un d'aquests cúmuls de gasos que avancen de forma atroç per l'univers i van devorant a galàxies molt més petites sense contemplació. Per aquest motiu Brill intenti buscar amb afany la excepció que confirmi la seua regla, aquest geni que doni sentit a tot el seu univers, aquest rara avis que, com sabem, mai existirà. **≡**

Eric Gras

LA GALAXIA CANÍBAL

de Cynthia Ozick

Traducció: Ernesto Montequin

Editorial: Mardulce

Buenos Aires, 2017 | Pàgines 280

Narrativa contemporània